శ్రీరస్తు

తోలేటి కేశవశతకము.

ఇది

మంగు వేంకటరంగనాథరావువలన
ముద్రించి ప్రకటింపబడియె.

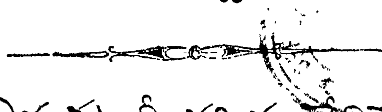
మొదటికూర్పు 1000 ప్రతులు

కాకినాడ.
శ్రీ వేంకటేశ్వర విద్యాసాగర ముద్రాక్షరశాల.

1911 వెల 0—2—0

శుభమస్తు - అవిఘ్నమస్తు.

శ్రీతోలేటి - కేశవస్వామివారిశతకము.

సీ॥ శ్రీమత్సురేంద్రసంసేవితాంఘ్రిసరోజ దీనచకోరాబ్జతేన మోస్తు। యిందిరారమణగోవింద నారాయణ దేవకీనందనతేన మోస్తు। వాసుదేవముకుంద వామనాచ్యుతకృష్ణదివ్యమంగళరూప తేన మోస్తు। మాధవాధోక్షజ మధుసూదనోపేంద్రదినకరాధికభాస్వతేన మోస్తు। యనుచునుతిశతములు సేయుచనుదినంబు। చతురరతిగతిపతమతులతిశయిల్లె। వనితతోలేటిపట్టణ వాసుడైన। కేశవస్వామిదేవ రాకేందువదన। ౧॥

సీ॥ శంఖచక్రగదాసి శార్ఙ్గపాణిముకుంద కరుణాలవాలమంగళమునీకు। పుండరీకాక్ష మార్తాండకోటిప్రభా కమనియ్యరూప మంగళమునీకు। గరుడరాజ తురంగకలుషానిల భుజంగకౌస్తుభాభరణమంగళమునీకు। వేణునాద వినోదవిబుధలోకామోదకరి రాజవరదమంగళమునీకు। ననుచు

మంగళహారతు లనుదినంబు । సేయుచున్నట్టిన స్నేడబాయదగునే॥ వ॥ ౨॥

సీ॥ అందమైయుండునీసుందరాంగమటంచు చందనంబలదును మందయాన । శంబరారాతిబాణంబువేయు మాటంచు బింబాధరంబానుకంబుకంఠి । ఠిద్దుసేయక మోము ముద్దుబెట్టుమటంచు సుద్దులాడుచునుండు సుందరాంగి । మాటిమాటికినీకౌగిటమీటుకుచాగ్రకోటిదాలంగించు నూటిగాను యిట్టిగుణపరిపాటిచేటీవతూటి । నవమదనఘాటిగలవానికెవరుసాటి । వ॥ ౩॥

సీ॥ వేణిజూచినపికశ్రేణితీరువటంచుకుసుమమాలికలిచ్చు కుందరదన । యిందుమండలకాంతినెనయునెన్నుదురంచు మోముమోమున జేర్చుమోహనాంగి । చక్రనైయుండునీచెక్రటద్దముటంచునగరుగంధముబూయునబ్జవదన । కనకరంభా తిరస్కారులూరులటంచుకంచుకంబుగదల్చు చంచలాక్షి । యిట్లిఘంబున వర్ణించు నెలమిమించు బలువిధంబులనవ్వించుబలుకరించు । వ॥ ౪॥

సీ॥ కొంగుబంగరుమాటగుణరత్నములపేటు

నిరుపమ నరసపన్నీరు తేట । కమనీయ నవవయఃక-
లహంసపూదోట రాజితముని మనోరాజబాట । ఘ
నతరంబగు వేల్పుగములకావలికోట దురితధూళి
దూలంగ జరుగుబాట । సత్యసంధులకెల్లసరసతంబుర
పాట యమృతచోరకవాటమతనిమాట । లహాహావ
లపులనుమతలతిశయిల్లైపలుకుపలికె నవరత్న
మొలకలొలుకె । వ ॥ ౫ ॥

సీ ॥ విద్యుల్లతలబారు వికచవమౌ పూచేరువిర
హవేదనదీరు వినుబడాయు । వన్నెనుమీరు భావజబ
లంబులపోరు మేలిమిబంగారు మేఘకాంతాంశల
నుగోరు । నవరత్నములతేరు ఘనదీప్తులను గేరుక
న్నులగనువారి కరువుదీరు । సరసులపన్నీరు ఛా
యబంగరునీరు యత్యున్నతరమేరువతనితీరు । ఆ
హాహాసరిలేదు వర్ణింప నలవికాదు । మగనిదయతే
దు కలనైన మరుపురాదు । వ ॥ ౬ ॥

సీ ॥ సుమచాపునసుశాపు సురలకెల్లనుబ్రాపు
మునిజనగోబృందములకుమేపు । యమృతధారల
కన్నసతిశయరుచికోపు యనుదినమాత్మాశ్రితాళి
ప్రాపు । జంగమస్థావర జననకారణరూపు దినక

ళాపలకసుదినముకావు। తపసులపైకృపభవబంధ
ములబాపు వితతుల దెగబాపునతనిచూపు। లహాహా
ప్రకటిత కరుణాకటాక్షవీక్ష। ణామృతానందము
నదేల్చునతడుసతము। వ॥ ౭॥

సీ॥ మేనుబంగరురంగు నానుపచ్చని పట్టుతా
నుభక్తులకోర్కెలీనబూను। పసిడిబంగరునీరు భ
ద్రకాంతులగేరుచారుమేచక కాంతిమీరుతీరు। గో
పాంగనలపాల్ప్రిపుకువలయంబుల యేపుకోమలనీలం
పు కొప్పురూపు। వారకాంతలనేటి వన్నెలనెగదా
టి కుసుమాయుధుని నీటుగోటమీటి। బోటిరోవా
నిపాటి యేవీటినైన। మేటిమగలందులకుమాట నా
టువమ్మ। వ॥ ౮॥

సీ॥ చలువవెన్నెల కాకబలువైనమరుథాక
శుకపికంబులకూక ప్రకటమయ్యె। మలయానిల
ముతీరుమరునిచిల్కలతేరు బలుతుమ్మెదలబారుప్ర
బలమయ్యె। పువ్వులువికసింపుపొంగుమన్మథువెంపు
కలువరేకులసొంపుఘనతకెక్కె। కుచకుంభముల
గోటుకుసుమాయుధుని పోటువృషుగణంబులనీటు
కడుబెడంగె। బోటిరోకోటివరహాలమూటతోటి।

సాటియగు నేటి రత్నాల వేటినొసగి । వ ॥౯॥

సీ॥ మదనుండు కడుడాసె మత్తకోకిల గూసె
గుమిగూడి తుమ్మెద గుంపు మ్రోసె । విరహంబు చె
లరేగె విభుఁడు దవ్వుల నేగె కోమలంబను తీగె కొనలు
సాగె । మాధవీలత హెచ్చె మరివసంతుఁడు హెచ్చె
కోవెలగములెల్ల కూయఁజొచ్చె। అతిసౌరభము దోఁచె
నమృతాంశు కళవీచె మలయానిలుఁడు వీచె మరుఁడు
జూచె । నహహా విరహము సైరింప నలవిగాదు । స
మయమిదె బ్రోవు నీకు దోషంబు రాదు । వ ॥ ౧౦ ॥

సీ॥ ముదురు కల్వల రేకు మొగలిపూవుతు బా
కు పల్లవంబను ఢాకు పరిఢవిల్లె । మల్లె మొగ్గనుయీ
టె మరుని సాయక ఘాటి విరహాగ్ని పరిపాటి విస్తరిల్లె।
శుకపిక ద్విపసేన సూనాస్త్రముల వాన రతిపతి జ
యగాన మతిశయిల్లె। అగరుగంధము తావి పొగరు
గుబ్బలఠీవి నిబిడితంబుగ ఠీవి నెలవు దప్పె । నిమిష
మొక్కయుగమాయె నేమితరుణి। నహహా యే పల్ల
వాధరులడ్డుపడిరొ । వ ॥ ౧౧ ॥

సీ॥ మారుఁడన్ ఘాటుషాగ దలె విరహులపైని
చెదరె గోత్రములుగ్రక్కదలె ధాత్రి । పికములన్

సైన్యనాయకులు మారొక్కనిరల్ల నవ వనంబుల
పాథుజనము గెలియ । శుకములన్ వేత్రహస్తకులు
నడచిరిబారు విరహాంగనామనోవిజయమెసగ ।
మారుతంబను సుబేదారుడేతెంచె నల్ దిక్కులెల్ల
నునిండి పిక్కటిలగ । వెన్నెలనుబలుతురుష్కులు
వెంటరాగ । గగన గజమెక్కి జాబిల్లి గదలి
వచ్చె । వ ॥ ౧౨ ॥

సీ॥ చంపురుండనుడాలుచెంగల్వయనువాలు
కుంపనంపిస్తోలు కువలయములు । రేకులు బాకులు
కోకిలకూకలన్ బాకులుకేతకీ బల్లెములును । సరసీ
రుహాములుమేల్ చరసీసనీములునానాప్రసూనప్ర
ధానమైన। ఘనతరైంద్రాగ్నే యగరుడవాయువ్యా
దిశస్త్రాస్త్రములుచాల సంగ్రహించి । అబలులగు
పాంథహృదయములదరి బెదరి । చెదరె కదనము
నకు । మదనుడిదుగో కదలె । వ ॥ ౧౩ ॥

సీ॥ శుకతురంగములు శారికఫిరంగులబారు
పిక తుపాకులుచకచ్చకయసంగ । ననబాణములు
సమీరణశానములు ఘనఘన భేరికారణధ్వనిచెలం
గ । వనకుఠారములుకల్లోలక ఠారులవేట చిగురు

డాక్తరవార్ధుఁబిగిబెనంగ । పటుపటీరములు మోల్బ
టు కుటీరములుగాఁ విటుత్రోటంబుగ తేజిభటులుగోలు
వ । అమితబలయుతుఁడైవసంతాఖ్యమొప్ప । చెరు
కువిల్తుని శరచారుడయుగుడెంచె । వ ॥ ౧౪ ॥

సీ ॥ వరజయా విజయా భవా యంచు మా
యూరవందిమాగధుల్లెల్ల వరుసనదువ । స్వస్తిస్వస్తి
కస్వస్తిహస్తములతో నలివీరభటులు జోహారుసే
య । మంజరీపుంజస్థలయమంజులకుంజరంజితుం
డనుగాఁడప్పరస్తునదుప । కేతకీచూతకవాత్రిత పల్లవ
ములురాజితంబుగయాఱె పౌజుగాఁగ । నిజధనుర్మ
క్తసుమశరాసికి దళిత । కామినిహృదయమదనుం
డు గదలివచ్చె । వ ॥ ౧౫ ॥

సీ ॥ మదనుని బలువిల్లు మలయానిలము పెల్లు
శుకపికంబులగొల్లు ప్రకటమయ్యె । యేపుతోనవ
మల్లికాపుష్పములవల్లి చల్లనిజాబిల్లి వెల్లివిరసె । ఘన
కోకిలలుచల్లగాఁగూయగను పల్లదనముగ మదిఘల్ల
నొనరగాసె । సుదతులపైదెబ్బ్రోక్కనుమత్తాఘ్రలగుబ్భె
ల్లుమృదుల మాపడకిల్లుమదిదలంచె । విరహమొంత
యుఘనమాయె విభునిరాక । తడవుచేసెను యిక

నేమితరణమహహా । వ ॥ ౧౬ ॥

సీ॥ మదనుండువిలునంచె మదనాగ్ని తమకించె
విరహతాపమునుమించె వెలదులార । మదికితాపముదె
చ్చు నగ్ని తోసరివచ్చు చిచ్చు లోదింపకుడతివలార
అగరుగంధముతాపమతిశైత్యమునుజూపతాళజాలగ
నోప తరుణులార । మనసులోనచిరాకునానరిం
చు చిగురాకుసఖునికెంత పరాకు సఖియలార ।
కటకటాదైవమెంతటికఠినుడయ్యె। నిరపరాధినినా
యందునేరమేమి । వ ॥ ౧౭ ॥

సీ॥ మోముమోమునజేర్చి మొనసికౌంగిట
గూర్చువిరహ తాపముదీర్చు విధమొనర్చు । మాట
కౌదలదాల్చుమరునితూపులగెల్చు రాకుమారునిబో
ల్చురతులదేర్చు । కినుక సేయకుమంచుకీల్జడసవరిం
చు కరుణతోలాలించు కౌగలించు । పరిహాసమొం
దించుబవాలువిధంబుల మెచ్చు గగనవెన్నె లకుచ్చు
యనగవచ్చు । వానితోపొందు నాభాగ్య వశము
గాక । నన్నులకు నెన్ని జన్మంబులందు గలుగు
వ ॥ ౧౮ ॥

సీ॥ కాంచనచేల సత్కౌస్తుభమయ శీలగో

పాంగనాలోల గోపబాల। దానవాన్వయతూల
దావానలజ్వాల భక్తులకుద్వాలభక్తపాల। ప్రణమి
తదిక్పాల రణరంగజయసీల కరుణాలవాలసత్క్రి
విపాలోల। రిపుగణశైవాల విపులాగ్రకరవాలభూ
షణవనమాల పుణ్యశీల। నీకుమ్రొక్కెదగోవింద
నీరజాక్ష। పలుకవదికోప మోనాదుభాగ్యగరిమొ
వ॥ ౧౯॥

సీ॥ నందగోపకుమార బృందావనవిహారసుం
దరాకార గోవిందధీర। గోపీమనోహార గోపాం
గనాజారమునిమనస్సంచారముక్తిసార। మేరుమం
దరధీరచారువీణాధార కాంచనకేయూరకలుషహా
ర। ప్రణమితమందార రణరంగజయశూర కంసా
దిరిపువీరఘనసమీర।సమరసాహసవిక్రమసదయ
హృదయ। విమలగుణరత్నసన్నిట్లు విడువడగు
నె। వ॥ ౨౦॥

సీ॥ నిత్యసత్యకలాప నిగమాంతసల్లాప విదళి
తాఖిలపాప విశ్వరూప। మునిజననిక్షేపఘనసీలరు
చిరూప ప్రశమితసంతాప ప్రణవరూప। విదళిత
మారతాపవిగతదానవకోపనికృతదైత్యనిరూప విప్ర

లభూపకల్యాణగుణరూపఖండితాసురచాపయదు
కులకులభూప బాలగోప । పుణ్యస్వరూప విబుధ
జనజేగీయ్యమాన సద్విమలచరిత । భవ్యమాయి
ట్లు సన్నిదహాయనీకు । వ॥ ౨౧ ॥

సీ॥ వేణునాదవినోదవికసితాంబుజపాదవిద
తభవభేదవిశ్వమోద । పాంచజన్యనినాదపరగర్వ
నిర్భేద విమలరూప వివాదవిదితవేద । దాసవాన్వ
యాపేద ధరణీసురామోద కరినుత సంవాదగ
గనపాద । సర్వజ్ఞత్రిభువనస్థాపితమరియాదనిఖి
లపాపభేదనిత్యవాద । కోమలాకార కల్యాణగుణ
గరిష్ఠ । చక్రధరలోకరక్షక శరణుశరణు । వ॥ ౨౨॥

సీ॥ బాలురతోగూడి పసలగాపరియైన వాని
కినన్నివ్వవచ్చునటరె । పన్నగేంద్రునిమీదపాన్పు
గాబవళించు వానికినన్నివ్వవచ్చునటరె । పలుమా
రు దధివెన్న పాలుమ్రుచ్చిలి వేయువానికి నన్నివ్వ
వచ్చునటరె । జలమాడుకోమరాళ్ళవలువలెత్తుక
పోవువానికినన్నివ్వవచ్చునటరె । తెలిసితెలియరా
దాత్మకర్మపాశ । బద్ధమగులోకమిదిదైవబలముకత
న । వ॥ ౨౩ ॥

సీ॥ బెడదగొండెత్తినబడలిక దీరంగ కౌగలిమ్మ
నినాటికరుణతయును । వినము దాగిననాటిక నీదీర
కెమ్మోవితేనెయిమ్మను నాటిమానసంబు । పాము నె
క్కిన నాటిభయము తీరగనాడు పక్కబాయనినా
టిపామరంబు । అసురులతో బోరు నాయాసమును
బోవపానగనిమ్మను నాటిప్రియతమంబు । విభునిక
క్కరదీరిన వెనుక మరచె । ప్రేమమిసుగవారిమదిన
ముబోలదమ్మ ॥ వ ॥ ౨౪ ॥

సీ॥ అవనిలోన ప్రసిద్ధుడయ్యె నిర్గుణుడని వాని
కి నన్ని వ్వవచ్చునటరె । అతులమాయావాదియ
నిజనుల్ గొనియాడ వానికి నన్ని వ్వవచ్చునటరె । అ
తినిరామయుడని శ్రుతులు వక్కాణింప వానికి నన్ని
వ్వవచ్చునటరె । దామోదరఖ్యాతి దాల్చి జెన్నొం
దిన వానికి నన్ని వ్వవచ్చునటరె । కులము విద్యయు
రూపును గుణములరయు । వారలెల్లను కడువెర్రి
వారటమ్మ । వ॥ ౨౫ ॥

సీ॥ చరణరేణువిముక్త శాపమానవఘోటి విజి
తదానవకోటి విజయఘాటి గుణరత్ననవపేటికుటి
లమాయామాటిపనుజ వైరులకు సంతానవాటి । హ

రిదిశమకుట విస్ఫుటసూత్న మణికోటి ఘనసాటల
ప్రభా కమల ఝూటి। విబుధరాజకిరీటి విపులవే
ల్పులమేటి కనకరాజితశాటి గరుడఘోటి। సుగు
ణపరిపాటి యగువాని సొబగుతోటి। గానరికసా
టిచర్చాటిహాగ్రిచేటి। వ॥ ౨౮॥

సీ॥ లలితామరసకోమలపుసీమ దనరారమై
మోముదనరుచుండ।అలముద్దుగలయద్దములరద్దు
పడికొద్దియనువద్దికనుచెక్కులమరియుండ। అల
కుందములపొందికలుడిందు పసు సుందరమునొం
దిరదసప్తరాజిగేర। మొలకవన్నెగలవెన్నెలననె
న్న దగియున్న సొగసెన్ని గగుచిన్ని నగవుదోప।
లలితమాధుర్య మగుమాటలాడుకొనుచు। దినది
నమునాదు కౌంగిటబెనగుచుండు।వ॥ ౨౯॥

సీ॥ కోపమాహృదయసంతాపమా నీమోము
జూపుమాయనిన యాశ్రీపతికిని। నేరమాయిదినా
కపచారమా నీకౌగలీయ వన్న నుకంప హారునకు
ను। దోసమాయిది పరిహాసమానీకింతరోసమాయ
నచిద్విలాసునకును। ఖేదమా యీమాటఖేదమా
నీకింత వాదమాయనిన దామోదరునకు। ఆలినా

ల్లనివాని కీలకూరను వృష్ణి । చాలదయనుసజ్జనో
ప్పైనమ్మ । వ ॥ ౨౮ ॥

సీ॥ తనచాయనవతో యదవుప్రాయమున
డాయనుమసాయకవిఘేయకమమదోప । తన
ఢాకరిపుమూకలను మేకలను వీకచనువీకహరిపో
కలనుమెలంగ । తననెన్ను డురు నెన్న గనుకన్ను
లకుచిన్ని నెలకన్నె నతివన్నె నెలవుదోప। తనఘాటి
రిపుకోటి ననబోటి యలవేటిపరిపాటినడగించుప
గిదిదోప ।జిగివగలగులుకనగు మోముసొగసుమి
గుల । ఘనతులిత మైనమేనుచేకౌగలించు ।వ॥౨౯॥

సీ॥ నీలసాంద్రపయోదనిభశరీరమువానినవ
పయోరుహలోచనములవానికనకమండలదీప్తిగం
డభాగమువానిశుభగళాశోభకౌస్తుభమువాని ।చా
రులలాటకస్తూరి తిలకమువాని జానుదీర్ఘచతుర్భు
జము వాని । కాంచనకేయూర కంకణంబులవాని
విమలరత్నాంగుళీయ్యములవాని । చతురతర గో
పసుందరీమనోజ్ఞ। గుణవయస్సంపదలు చూరగొ
న్నవాని । వ ॥ ౩౦ ॥

సీ॥ వనజేందిరావాస వక్షస్థలమువానితిలకం

బునుమటిపైదీర్చువాని । గోవర్ధనమహాద్రిగొడు
గు బట్టినవాని చెలగిరాసక్రీడ జేయువాని । పశు
రత్నములకైన బాధమాన్పినవాని గోపాలకత్వం
బుగొన్నవాని । పాపమంయాత్రత చాల్చి యుండి
నవాని పట్టుపుట్టము మొలగట్టువాని సతతమవసర
భోగవాంఛాభిలాష । బద్ధుడగు వానిభక్తులపాలి
వాని । వ ॥ ౩౦ ॥

సీ॥ ఎలమావి రసతావిగల మోవి రుచిఠీవిమరు
బావితులవాలిమహిమదోప । వలుకెంపుఖాళులిం
పు గలసొంపు బచరెంపునవకంపు రతనంపురాజగే
ర । సుమచాపు ననుతూపుసొబగేపుదెగబాపు నను
రేపుగలచూపు కినుకమీర।నీటువగగుల్కురాధావ
ధూటితోటి । కూటమికిమూటిమాటి కవ్విటికేగు ।
వ ॥ ౩౧ ॥

సీ ॥ ఘూళీకృతారాతి మౌళీమహోత్తరపా
ళీలసత్పాదకేళునకును । సాంద్రభవచ్ఛారుసాంద్ర
హాననవహ్నిరంధ్రీకృతాభస్వచంద్రునకును।కుం
భీనసాధీశగంభీర సర్వాస్యసంభావనియ్యాదోస్సం
భునకును । గోటీర మాణిక్యపేటీకనకరత్నకాటీ

కనత్కటీకోటునకును । నిటలతటఘటితకరపుట
పటల చటుల । ప్రేమసాష్టాంగ దండప్రణామమి
డుదు । వ ॥ ౩౩ ॥

సీ॥ నాసాగ్రవర్తికాభాస మైత్రీప్రభూతహాస
దీప్తముఖాబ్జమమరు వాని । గళకౌస్తుభప్రభామిళి
తాంగములమించి యత్యున్నతాంశంబులమరువా
ని । బర్హిపింఛప్రభాభాస్వత్పీతాంబరకమనియ్యకటిదే
శమమరువాని । అలవేణునాదాను గుణనూపురని
నాదసమకేళి కౌనృత్యమమరువాని । దివ్యమంగ
ళ విగ్రహా నర్తకుంజ । కలితవక్షస్థలేందిరగల్గువా
ని । వ ॥ ౩౪ ॥

ల॥ క్షీరాంబునిధిసోమ నిర్జితాఖిలకామ ప్ర
ణవచిహ్నిత నామ ప్రభుల లామ । నీలమేఘశ్యామ
నిఖిలశత్రువిరామ విమలపుణ్యస్తోమవిజితరామ'న
వతులసీదామ నారదాదిప్రేమ తారకామలనామ
దనుజభీమ । పరమపావన నామభక్తలోకారామ ।
మధుపదోషవిరామ మహితనీమ । సద్గుణస్తోమశా
త్రవీనమరభీమ । మమమనస్నుతి జేసినమనవి వినదు
వ ॥ ౩౫ ॥

సీ॥ యేమహాత్ముని యంఘ్రితామరయుగళం
బు దివ్యగంగాజన్మ దేశమయ్యె। యేమాధవునిబొ
డ్డు తామరనాళంబు తమ్మిచూలికి జన్మ తలముయ
య్యె। యేకృపాళునిరక్ష మీరేడుజగముల తల్లికె
ప్పుడునిడదిగ్గులమయ్యెయోముగాంచెకరుణా వీక్షామృత
ము రాసిముక్తికాంతారగ్నమూలమయ్యె। అట్టిదివ్యస్వరూపుని
నసురహారుని। నిఖిలలోకకుటుంబునినీరజాక్షు। వ౩౬॥

సీ॥ కాకాసురుని తప్పు గాచిబ్రోచినవాని ప
రులభృత్యుల వలె జూచువాని। ఘనునజామీళు
పావనుని జేసిన వాని పాపాత్ములను కొంచపరచు
వాని। ప్రేమతోపూతకిపాలుగ్రోలినవాని సకలక
ర్మంబులు సల్పువాని। దూతకృత్యమునవి ఖ్యాతి
బొందినవాని విశ్వరూపముజూపి వెలయువాని। స
కలలోకోపకారియై సంతతంబు। నిఖిలజీవదయా
ఢ్యుడై నెగడు వాని। వ॥ ౩౭॥

సీ॥ గరుడరాజతురంగ కలుషానిల భుజంగ
కరుణామయాపాంగ ఘనసుమాంగ। చాణూరమ
దభంగ శాంతసజ్జన సంగమునిమనోంబు జభృంగ
మునికృపాంగ। పతితసంఘకుపంగ బలయుక్తి సా

రంగ ఘనపాదగతగంగకలుషభంగ । కరుణాంత
రంగసత్కాంచ నాంగదలింగసుగుణవార్ధితరంగ
సుప్రసంగ । మకుటరచితోత్తమాంగ సన్మంగళాంగ
చక్రరక్షితమాతంగశరణుశరణు । వ ॥ ౩౭ ॥

సీ॥ పసులమేపుమటంచు పనిచితినారోటగట్టి
తినాదోప్రహకార్యమీవు । నల్పితివంటినాచర్చ సే
యుచుగొల్లకొమరాండ్రతోగూడికొంటియయుములు
జెప్పితినారవ్వజేసితినా పెరుగువెన్న ముచ్చిలుపో
గవని । బల్కితినాభువి విరోధులతోడబోరాడమం
టినాసాటితినాయేమికూటమనుచు । ప్రాణపదమై
నపరిభువనిప్రస్తుతింప । మోహముజూపవుయెంతనిర్మో
హివోకో । వ ॥ ౩౮ ॥

సీ॥ కౌస్తుభమణిభూష ఖండితాఖిలదోష పర
మసత్వవిశేష భక్తపోష । ప్రశమితరిపుదోషప్ర
హ్లాదనుతభూష వేదాంత పరిభాష విపులదోష ।
తోరవివిధాంబురుహపూషవివిధామసంతోషవిమల
విశేష సద్వేదఘోష । ముదితామలాశేష ముఖను
తిప్రియవేషమునిజనస్తుతవేషయుగనిమేష । సచ్చి
దానందరూపసత్సార్వభౌమ । సుందరాకారభవతు

తేవంపనంబు । వ ॥ ౪౦ ॥

సీ॥ తళుకుమసిందిచిత్రరుప్ర చెక్కినగోడపని
ధరత్నములచేపెలయుమేడ । ఘనదోమతెరమం
చముసహాంసతల్పంబుచంద్రికాపన్నీటిచప్పరము
లు। ముఖమలు చాందినీముత్రియంపుసరాలుమణిదీ
పికలురత్నమంచతతులు । సిరుగ్రక్కిటిమేలు ని
లువు టద్దంబులు లోడుబాలీసులుజీడలమర । చెం
తలాంతరులోకకౌంతపింతగాను । సంతసము జే
యము కేళికాసదనమునను । మ ॥ ౪౧ ॥

సీ॥ సోమకాసురుబట్టిశ్రుతిధాత నొసగబెట్టికూ
ర్మమైబుట్టియాకుపలయంబు । గట్టిగాపెఘనగదల
కుండగబట్టిసూకరంబైపుట్టిసొబగుమీర। నిఖిలజగం
బులునిజపంతమున బెట్టిబలమైనయుక్కుస్తంభము
నబుట్టి।యెదుటశత్రునిగొట్టియముని ముందర బెట్టి
పొట్టియైదనుజునిబుట్టబెట్టి।నందుదిట్టయైనట్టియను
జునికట్టి । రట్టిపడియెట్టకేలకుపట్టువడును । వ ॥ ౪౨

సీ॥ పరశుకమునుబట్టి బహుళపార్థివులగొట్టిహా
లముచేపట్టి భూతలముమెట్టి। వాలినిబడగొట్టివనధి
బొంమునగట్టిదశముఖుచలపట్టితలలుగొట్టి । సీత

ను చేపట్టి శ్రీకరంబైనట్టి బుద్ధరూపంబున బుట్టిజగ
ము । కరుణతో చేపట్టి కల్కియైనమకట్టినట్టిలమ్లే
చ్ఛులగొట్టిగోపపట్టి । యైనట్టి పొట్టియీజగజ్జెట్టి
పట్టిబెట్టినట్టుగనన్ను జేపట్టివిడిచె । వ ॥ ౪౩ ॥

సీ॥ యదుకులంబున బుట్టి యదువుల చేపట్టి
కుటిలకంసుని గొట్టి గోపముద్దు । పట్టియైయలరో
ట గట్టిపెట్టిన మద్దిచెట్లుముట్టడగొట్టి చిత్రముగ
ను । కాళిందిమడుగులోగల సర్పమునుబట్టి గోపి
కాపయసుల కొల్లబెట్టి । అక్రూరకృతవస్త్రనాశ్రణం
బునమ్రొంచి మునితోడ మానినీ మణినిగూడి । నట్టి
నంపుని పట్టివాకట్టుగట్టి । నట్లు చలపట్టినన్ను చే
పట్టుడయ్యె । వ ॥ ౪౪ ॥

సీ॥ కొణిదెడటుకులకిల్లు కొల్లబుచ్చుటయేమి
మకోరాళ్ళవలువలు గొనుటయేమి । పలుమారు
దధివెన్న పాలుముచ్చిలుటేమి అహితోడసఖ్య
ము నాడుటేమి । కొద్ది యనక బొల్లిగద్ద నెక్కు
టయేమి బహుగపెల్లనగ్రోవి పట్టుటేమి । పలుమా
రు విసువక పసులగాచుటయేమి వినరాని మోహి
నీవేషమేమి । యేమిగుణములు మగవానికిట్లుదగు

కాఠిన్యమింత్రైనకరుగవమ్మ । అంతకంతకునిర్దయ
యతిశయిల్లె । నెంతవేడిన దయబుట్టదేమివింత ।
వ ॥ ౫౦ ॥

సీ ॥ బలిదైత్యసామ్రాజ్యపదము గైకొనునాడు
ప్రబలవాలినిభంగపరచునాడు । కురుపాండవులసం
ధిహాన్ఛబోయినాడు విదురునింటనువిందు సేయునా
డు । దుర్యోధనార్జునుల్ దోడుకమ్మనునాడు సైంధ
వుసమకట్టిచంపునాడు । భీమదుర్యోధనుల్ సాము జే
సిననాడు కుతికలశ్వత్థామగోయునాడు । పరమకాప
ట్యమెల్లనుపరికటమయ్యె । గామినులనేచుటకునిపు
డేమిప్రాప్తి । వ ॥ ౫౧ ॥

సీ॥ కేవలకఠినస్వభావం బెయనరాదు పరుస
పాంచాలికివలువలొసగె । నిర్దయుండనిచాలనిందసే
యగరాదువడినహల్యాశాపముడిపికాచె । నువిద
లాడినమాటచెవిబెట్టడనరాదుతారనుకరుణచేసూ
రడించె । యెడబెట్టికొమరాళ్లనేలుకోడనరాదుచ
రమాన్ని సీతకుసదయుడయ్యెనుగుణునిందింపద్రో
హంబుచుట్టుకొనదె । కరుణలేకునిట్టినాభాగ్యగరి
మగాక । వ ॥ ౫౨ ॥

సీ॥ భావింపగా రాసిపాలింపఁగలనాఁడె కౌఁగిలిమ్మ
నిచాలకాంక్ష సేయు । అపగతవస్త్రనైయాటలాఁడె
డినాఁడెమదనవిద్యాగోష్ఠిమహిమఁదెల్పు । యెలమినీ
పజ్ఞాత్రిమఁడవచ్చిననాఁడెసురత ప్రసంగంబు జూ
పుచుండు । సురతమందాశ్లేషసుఖమెఱుంగనినాఁడె
కాముకేళులయందుగరిడిదీర్చుసుగుణపరిపాటిగల్గి
యుసుముఖుఁడైన । కాముకత్వంబునకునిప్పుడేమి
కొదవ । వ ॥ ౫౩ ॥

సీ॥ అలగఁ జేయుప్రియపుత్రి యాలింపుచుండెడె
నాయాపదబాంధవుం డైనతన । ఆర్తభక్తులసేవ
మరయుచుసుండు నాఘంతర వాత్సల్యగరిమ క
తన । పాంచాలిమూరార్చి భాషింపుచుండెడె నాయతి
దయారస మూర్తియైనకతన । నాశ్రితజన వార్త
లాలింపుచుండెడె నాశరణాగత త్రాణబిరుదుకతన ।
యింపగాతడవు సేయుటకేమికతన । ప్రభుపుగా
పు నవ్యాపృత్తిప్రబలమయ్యె వ । ౫౪ ॥

సీ॥ అవనిభూసురపూజలందు చుసుండెనాయ
త్యంత పుణ్యాత్ముఁడైనకతన । మునిజనహృదయా
బ్జములయందు జిక్కె నాయత్యంత సాత్త్వికుండైనక

రమదీనుల మొరఁ బాలింపుచుండ నాయఖి ల జీవదయాళుఁ డైనకతన। నారదగీతి కానందితుఁడ య్యెనా యఖిలశాస్త్రజ్ఞుఁ డైనకతన। గాక దక్కఁ నసింత పరాకుగలదె। సాధుగుణలోలుఁ డగు గానలోలునకును। వ॥ ౫౭॥

సీ॥ సఖులతో గేళికాసరస మీలాటిదేసమయ మాయీ వేళ సైచుమనెడి। పణతులనో దార్చుపాటి యీలాటిదేతరివచ్చుకొన్నాళ్లుతాళుమనెడు। విర హాంగనలఁ బ్రోచువిధము యీలాటిదే పూనిప్రాక్తన జన్మపుణ్యమనెడు। సతులతో భాషింపుచందమీలాటి దేకామినీసంఘము కాంతుఁ డెవఁడు। సరసుఁడని యెంత వేడిన సఖునికింత॥ కరుణ లేకున్కి యిదియే మికారణంబొ। వ॥ ౫౮॥

సీ॥ స్థిరముగానెండకన్నెరుఁగని భూపుత్రి మొరుల చేఁజెరబడి నోగలలేదె। కువలయరాజ్యంబుగోల్పో యిదమయంతి బలుపంచలనుజాలిబడగలేదె। అ త్యంతసుకుమారియగునహల్యాదేవి పతిచేత నవ మానపడగలేదె। పరమపాతివ్రత్యపాంచాలిసభలో నబతులసన్నిధిభంగపడుటలేదె। యెంతవారికిప్రా

ము ॥ వ ॥ ౫౮ ॥

సీ॥ మలయమారుతము నేమంచి రంజిక
మొగలిపూవు తుపాకిబిగియబట్టి । వండువెన్నె
మందుపైనిఘట్టన జేసి గంధము మ్మెదబారుగుండమ
ర్చి । విరహాగ్ని చకుముకివేసి పుష్పాడి రాల్చికల్హా
కుసనీముగానమర్చి । కోమలంబగుమంచిగొప్పత
మదబొడ్డుగందుడాల్ తరవార్లుగానమర్చి । శీతసా
రభ్యపాంథ సంసేవ్యుడగుచు।చెరకుపిల్లునిసర్దారు
పరుగుదెంచె। వ ॥ ౫౭ ॥

॥ కోమలంబగు మంచితామర నాళంబుబం
దుగానంబులపొదిఘటించి । నాకీమణీమనోహరి
వైయివిలసిల్లుచారు మోహాంబెల్లనారి జేసి । విరహాంగ
నాచిత్తవిభ్రమంబౌనగూర్చివిజయార్థముగ చెరకు
విల్లుజేసి । మునిమనస్యమదంబునసుభగా నణగిం
చు సరసప్రసూనంబు శరము జేసి । తేటిపౌంజుల
తోబందిపోటుగాను।దమనుడనుమన్న దొరదండు
గదలివచ్చె। వ ॥ ౫౮ ॥

సీ॥ సహకారపల్లవస్వాద మోదానమైపో

రజమనేబలముగొలువ । సకలపుష్పసుగంధసం
గ్రహామోదియైయళికమనుసోఫుదార్లుచుట్టునడువ ।
పంకజముకరందపానయైచెలరేగి తుమ్మెదగములనే
తురుపుగొలువ । సమరవిహారైకసాహసోద్రేకమై
కేకిపటాలముల్ కూకవేయ। శీతకరుడనుబలుశ్వేత
ముఖుడు । యెలమి విరహులపైనిదండెత్తివచ్చె
వ ॥ ౬౦ ॥

సీ॥ మీటుమేల్ చకుముకుల్ ఘోటక స్వారులై
తేటిమాస్వరుతేరుపాటుసేయ । భీకరాకార పుం
స్కోకిలానీకముల్ యెలమి ఘాట్లసనీములెత్తినడువ
బారుదీర్చిమహోగ్రకారికల్ దోస్సారధరులాచుక
వాజుదీర్చినడువ।యిరుముఖంబులకూడిశుకపికావళు
లనేప్రకటమౌనరబ్బీలబలమునడువ విజయమొస
గంగవీరాదివీరుడగుచు । పంచబాణుండువిరహు
లపైకినడచె । వ ॥ ౬౧ ॥

సీ॥ పండువెన్నెల మంచునిండురాజాబిల్లిగం
డుతేటిఝిరంగిబండిదోలి । కుందముల్ బండీలుగుంపు
గూర్చిమనోజ్ఞచంద్రమతావాసనరిపరచి।పరఘ్రా
తంబులవెంట బంగాళ బలముతో బహువిధంబుల

బంధుబన్తుపరచి । మాధవీలతలనేమించికళ్లెములుం
చి శుకతురంగములెక్కిసొంపుదగుచు । మదనుడ
ను వేటవిలుకాడుచెదరనేసె। పుష్పశరములుపుంఖా
నుపుంఖములుగ । వ ॥ ౬౨ ॥

సీ॥ జిల్గు బంగరు జాలువలెవాటుగాఁజుట్టిమొ
లను మేల్ చెరుకువిల్ మోపుబెట్టి । తళ్కుపూమొ
ల్కపెందళ్కుపట్టురుమాలులీలానిహారమై కేలబట్టి
రంగైనబంగారుపుంగరంబు లుబెట్టితళ్కుపన్నె తు
రాయి తలనుజుట్టి । సున్నితపుబంగారు పన్నె జి
ల్కుమెరుంగుబంగరుబల్ నిల్వుటంగి తొడిగి । దం
టనొకయళిదంతుతా వెంటరాగ । మదనుడనుపట్టి
వంటరిమాటుగాచె । వ ॥ ౬౩ ॥

సీ॥ పరభృతగాయకప్రకరంబులొకపంచ పం
చమస్వరములుపాడుచుండ । రంగుగామదనాంత
రంగముప్పొంగగాభృంగసంగీతంబునింగిముట్ట । నీ
కీర్తివందిమాగధస్తోమములనుభయపార్శ్వంబులు ను
చ్చరింప । పికమయూరమృదంగ ఘోషభాంకరణ
ములాహ్వానోత్సాహంబు నావహింప । మదనసే
ప్రభువుగప్రౌఢసమరమునకు । పాంథపరిసంఘవర్గం

బున్నైకిసడిచె । వ ॥ ౬౪ ॥

సీ॥ బహువిధోక్తులబరాబట్టు గానింపుచుశుక
పికవర్గముల్ చోపుదార్లు । మధురవాక్ప్రచురసన్నా
స్యపైచెలరేగుపరభృతవర్గముల్ బల్పటిర్లు । స్వామి
కార్యవిశేషకాములైజెన్నో యుమధుకరనికరముల్
వ జాసుదార్లు । సమరప్రవీణత్వసాహసోద్రేకులా
మహితమాయూరముల్ మన్నెవారలు । బారుబరా
బట్టసర్దార్లుబలిసికొలువ । దండువెడలెను వలరాజు
గంపుమీరి । వ ॥ ౬౫ ॥

సీ॥ కేకినిలోకముల్ మూకమూకలు గూడి
భీకరాకృతిబల్ కేకలేసె । నెమ్మితోతుమ్మెదల్ సమ్మ
దంబున వచ్చిఝుమ్ము ఝుమ్మని చుట్టు కమ్ముకొని
యె । కమ్మవిల్తునిపూవుటమ్ములొక్కొక్కవంకజిమ్మివే
యుచు కాడుకమ్ముకొనియె । శుకపికప్రకర ముల్
పకపకల్ నగుచును బలుముఖంబులచేత మోగ్రతపె
ట్టె । అలవసంతుడు చెలరేగివాడుమీరె । మలయపవను
డుకడు సొమ్ముసిలగవిచె । వ ॥ ౬౬ ॥

సీ॥ పూషవిస్ఫురితతాపాంటపంబుల యందు
పొటబప్రహ్లాదవ్యానవిధులందు । కమనీయతరవంద్రి

క్కాదేశములయందు నవ్యమంజులనదీగళ్లయందు । భూ
భూజవ్రాతపుష్పగుచ్ఛములయందు సహకారమంజరీ
సభలయందు । కుంజలతాపుంజగోపురంబులయందు
మెట్టుతామరబొడ్డుమేడలందు । విడిసెనుకవికపట్టు
దనిపులబలము । మదనసాహాయ్యమై కడుమచ్చరిం
చె । వ ॥ ౬౭ ॥

సీ॥ మంజరీమకరందమాధుర్యభృంగముల్ ప
టహానిస్వనాసంక్రమముబాప । సకలపుష్పోపహా
స్వాదమై కేకినీషంఢాపవాభ్యాల్ చదలు మ్రోయ
చూతపత్రావళాగ్రశోభయైశారికాపంక్తి భీష్మనిది
శల్ఘా?సేయ । మానసకాసారమహాసీయమరాళ
ముఖమృదంగము లోకట్టిమోగిని మ్రోయ । పికముల
నుదంపురంజితశ్లోకమనగ । దండువెడలెను సహకా
రదళీముల్లందు । వ ॥ ౬౮ ॥

సీ॥ సాహసాందోళిక స్వారులైపట్టుద పత్రి
తులను బల్డాయతులునడువ । సరసచూతఫలాశ్వ
స్వారు లైపకములస్ పండిహావల్ చాల్లనిండికో
ల్వా । మాధవీలాలకీమత్తేభములనెక్కి-మాయూరపం
ది మహాగఘులుసడువ । గగనమున్ యెదారి గదలిసా

మంతుడై చందురుండను మంత్రిసాగిపిల్వ। వెన్నె
లను పెద్దపంజాలు వేసిమరుడు। విరహాహుతములు
కన్నాలుసేయసాగె। వ॥ ౧౯॥

సీ॥ కలువరేకొకవంక కమలంబులొకవంకష
ట్పదములొకవంక చలుకుపట్టి। శుకతతియును చూ
తము కుసుమంబులొకవంక పికవర్గమొకవంక పెచ్చు
పెరిగి। కుముదంబులొకవంక కుంజమంజులలతాపుం
జంబులొకవంక భోరుకొనియె। సహకారమంజరీస
ముదాయమొకవంక వెన్నెలయెకుఁడవవేడిచూపె
చెరుకువిల్కాఁని చూపులుచురుకుమనియె। వరుసద
ప్పెనువిరహాంబు భరితమయ్యె। వ॥ ౨౦॥

సీ॥ కోకిలబలములన్ కూకలేయుమటంచు
ఢాకతోడుతనుయార్డ్లవ్రాసె। డాల్తురవార్లతో
దండురమ్మనివేగశుకతురుష్కుఁలకెల్లహుకుములం
పె। పంతగించిబిరాన రంతుసేయుమటంచు నళి
బృందములకెల్ల నాజ్ఞవ్రాసె। అలవసంతుని ప్రసూ
నాయుధంబులతోడదండురమ్మనియుత్తరంబువ్రా
సె। సకలబలములరమ్మని సాటిచెప్పి। పుష్పములు
వింటసంధించిపోరజొచ్చె। వ॥ ౨౧॥

సీ॥ కమ్మనిపూదేనె కట్నంబులిప్పించి మధుక
రంబులతోడ మైత్రిజేసె । బహుళకంకణావళుల్
బహుమానము లొసంగివితతమయూరములసమ్మ
తము జేసె । యిగురుజొంపము లెల్లయీనాము లి
ప్పించి చక్రవాకద్వయము సంఘటించె । హంసవె
న్నెలయను పచ్చడంబిప్పించి । కైరవమిత్రు బాం
ధవముసల్పె । వలయువారికి దగినట్టువసతిజెప్పె ।
దండువెడలెను మదనుడుద్దండముగను । వ ॥ ౭౨ ॥

సీ॥ చక్కనిమణికాంతి పిక్కటిల్లగమంచి ప
క్కియచ్చాదము పైనివేసి । తళుక్కులొలుక్కుతు రా
యిమొలక నెన్నుదుటుపైనిలుగు పాపిటఝరీమొ
లకుబెట్టి । పచ్చనిముఖమాలపల్లంబుగా । గూర్చితె
ల్లనిముత్యాలఝల్లిగప్పి । ఘంటలమొల సూళ్లుఘల్లు
ఘల్లనిమ్రోయజిలుగు పెందోడలపై జేర్చికట్టి । గు
రుమయూరంపుజుల్లుతీగురిమెక్కి । విరహమతము
లుఘళేఘళ విరగనడిచె । వ ॥ ౭౩ ॥

సీ॥ కాపురంబులు మల్లికాపురంబుల యందు
మలయమారుతమునేమన్నె దొరలు । సహకారము
లునిత్య సహకారములునయ్యె మహితకోకిలయ

నేమన్నె దొరకు। కాసారములు చంద్రికాసారము
లునయ్యె మత్తచకోరముల్ మన్నె దొరకు। కువల
యంబుని హాసకువలయంబున నొప్పెమధుకర పతి
యనేమన్నె దొరకు। హారములెల్ల మహసనే
హారములు। నయ్యెవేడ్కఁ దనర। వ॥ ౭౮॥

సీ॥ పరమహంసవిశేష భాసురాశ్వాస నాపర
దములెన్నఁగ మనోరథములయ్యె। విహాజనానీక
దివ్యవీక్షణపంక్తి గణములెన్నఁగను పూర్ణముల
య్యె। సరసపుష్పసుగంధ భరితవాహాపరిక్లి మ
రుత్తులెన్నఁగను మైమరుపులయ్యె। కమనీయదీర్ఘ
రేఖల సద్భ్యాలతాతనువు లెన్నఁన మోఘఘనువుల
య్యె।పదములెల్లను కేళికాస్పదములయ్యె। పుసగ్ధో
దేశిక సంగ్రామమహిమనోప। వ॥ ౭౯॥

సీ॥ కలనైనచంద్ర రాకలనైననిర్జించు జిగివగ
గులుఁ చిన్నఁగవుసొగసు। నెలనైననిసుకదిన్నె
లనైన నిర్జించుతడబడునిడుద పెందొడలసొగసు।
ధనువునైన మహేంద్రతనువునైనజయించు సమ
తచే జెళ్కుఁ కన్బొమలసొగసు। పున్నైనసర్ఘసో
మున్నైన నిర్జించుకున్నైన తళ్కుఁ నెన్నుదు రుసొ

గను। అళినిమేచకనీర ఛావళిని గెల్చు। లలనరో
వానిచికుర జాలములసొగసు। వ॥ ౭౬॥

సీ॥ మకరధ్వజుని కెంత మహిమాతిశయమిా
యె భవముచేరూపవైభవముచేత। మందానిలున
కెంతమాంద్యాతిశయమాయెదిరముచేమలయమం
దిరముచేత।వారిజునకునెంతవాడిమికుంటమాయెక
ళలచేసీయుష్మానకళలచేత। అలవసంతునికెంత
యాగడంబులుదెల్లె నన చేతపుష్పకాననముచేత।
శుకపికాళులుహెంగె సురభిగంధములచేత। న
వమూతపల్లవముచేత వ॥ ౭౭॥

సీ॥ ఘనతరశైలేయ గంధబంధురమైన పాప
రిళ్ళగళ్ళబోషించిపోంచి।పున్నాగసహకారపూ
పుగుత్తులయందు నుపతిత్రోనుయ్యాలలూగియూ
గి। కేతకీసుమరజోన్వాగిత సేవితమైన సురభాస్వత
రువుల సొక్కిచొక్కి। సరసీరుహాసనా స్వాదనో
న్మత్తమై అన్యోన్యమునుబీరమాడియాడి। మసన
బలమాయితంబయ్యె కదనమునకు। నదమలంబైన
కేళికాసదనమునకు॥ ౭౮॥

సీ॥ చెఱుకువిల్లునుపుష్పశరము వేయుచు ను

నోభావమంచుననునిక్క పట్టుజేసె । చుక్కలరేని
యాసొబగుటద్దములన బోల్కిక్కెమోములు మెంచె ని
క్కముగను । మనవసంతుడు మారుజన కేళివిధుల
నానుడై ప్రబలని నానుడయ్యె । మలయానిలుడు
మహోన్నతుడై చెలరేగి బూవుతోటలయందు పొంచి
యుండె । చోరతనమున కనహాయశూరుడైరి । వం
దివాహులు విరహాంగ భామినులకు ॥ వ ॥ ౨౯ ॥

సీ॥ అలనాడు కడుమైత్రిగలనాడు నాడంటి
కడుగు దాటక కడువడి మెలంగు । కలనైన మిక్కిలా
కలినైన నాపైన చిడిముడిబడి ప్రీతినుడువదెప్పుడు ।
మతిలేకనైన స్మృతిలేకయైనచో నడుమడు కడు
మందు మకుతనము । చేతపొరబాటునైన యేమరుపా
టునైనచో తడబడి ప్రతినదయు మగుమనడు । వడ
తివెడ వెడబిడిముడిబడ డయ్యెప్పుడు । చలముపడిన
మగిడ కెప్పుడు వెంపోడలబెనుచు ॥ వ ॥ ౩౦ ॥

సీ॥ సరసదంతక్షతక్రియకోర్వనంటినా చిన్ని
మోమున మోము జేర్చనాడు । గిలిగింతని తనను
కౌంగిటనుండనంటినా పెన్నురంబున జేరి పెనగు
నాడు । నిద్రాతిశయముచే నిలువలేనంటినా సఖి

యురోసురతంబునల్పనాడుకరిసనఖాగ్రరేఖలకో
ర్వనంటినాశ్రీకుచగ్రహణంబుసేయునాడుయెం
చిచూచిన యపరాధమించుకైన। కాంచనాంబర
నకును గావింపలేదు ॥ ప ॥ ౭౧ ॥

సీ॥ మాటిమాటికి యేరుపాటు సేయుమటం
చు తేటిబలములకెల్లసాటిసాటి। నీటుబోటులవెం
యల మాటుసేయుమటంచు మేటిహంసలకుకన్
శిఖిశిఖి॥ ధాటిగాపాటిరవాటికస్థలములతేటిగాడ్ప
లమాటునాటినాటి। పాటలా కారపూదోటలోరేకు
లనుయీరెలోగ్గియు నిర్ఘాటముగను। సాటిసా
రలతో దొంగపోటుగాను। మేటిమడసుంపుపూవిం
టునాటనేసె ॥ ప ॥ ౭౨ ॥

సీ॥ మస్తకాగ్రమున మేలుదుసైన జాళువా ప
సిడిమొగ్గలఝరిపాగబెట్టి। రంగుబంగరునిల్వుటం
గీనాయించి పస్నీరుజలకమాపైనిజల్లి। పసిడి
మేల్ పట్టుంచుశాలూరుమాలు బల్వలెవాటువేసిక
ల్వలకతారి। డాలుమేల్ తరవారుకేలనుసంకించి
కేకినీతురగంబు పైకిసురికి। చెరుకువిలుబూనియమ్ముం
బులుపెరికిపెరికి। మమునుమునపిపహాంలిపకసాగ

మురుడు॥ వ॥౭౩॥

సీ॥ వాతపోతములనే దూతలబిలిపించిచేడె లుండినజాడజూడుమనియొ। శుకపికవందిగాయకు లబిలిపించి చంచుతంబులు వాయించుమనియొ।ఘా టిమెసంత ప్రభానిరాపించి కుసుమాస్త్రములుసమ కూర్చుమనియొ। పూర్ణచంద్రమనిచాల బోధించి బో ధించి వందువెన్నెలసిద్ధపరుచుమనియొ। తడవులే దింక మరుడుబల్ దండునెక్కి। మొగినిసడిపించు కొనివచ్చెతగువుచేసి॥ వ॥ ౭౪

సీ॥ తరిమియొక్కొకడఫేవారుతుమ్మెదల నుబలుఫిరంగులబారుబన్ని గొల్చె। జభరుగాచిలు కలన్ బారుతుపాకీలుఫెళ్లుఫెళ్లునవడివేల్చివేల్చి। పి కములన్ బల్ తుపాకీవాజులుదీర్చిగుభగుభరణభేరి గుఘులుకొల్పి। మెండుగానెమలిబల్ దండురుంజ లువాయించుచుండగనెత్తిభండనమున। నిండువర మొగలిబాకు చేనిండబూని। గుండెలదియంగవా కె నుద్దండిమరుడు। వ॥ ౭౫॥

సీ॥ లివితోముందుగాతో వెలసుమినచ్చి మెల్లమె ల్లనజాడతెల్లగనియొ। తేటిబలంబులితోటిరాగమి

గూడిమాటిమాటికిపూలవోటులరసె । మలయాని
లుఁడుచిన్ని చలువ చప్పరముతోఁ గాలువ్రదీర్చెనసీ
తలఁపుఁబూపె। కీరముల్ పాడరిల్లఁ దారుతారుచు జేరికా
రుకూతలచేతభోరుకొనియె । సారెసారెకు వేఁగుల
వారువచ్చి । నేరములుగొంచుబోయి రాయఁడాయన
కుసు । వ ॥ ౨౬ ॥

సీ॥సహకారదళమధ్యసన్నాహములతోఁడ చి
లుకబలంబులు చేరివచ్చె । అపరిమితప్రసూనా
యుధంబులతోఁ సలవసంతుఁడరణగిరికినడచె।సౌర
భ్యశైత్యాదిసాధనంబులతోఁడ।ఘనసమారసనుండుగదలివచ్చె
చెంచుమయంబగుకంచుకంబులతోఁడ తేటికాల్బల
మొకఝాటివచ్చె।దిండుజుట్టుకువనభూమిమండలము
న । భండనము సేయకోవెలదండువచ్చె । వ ॥ ౨౭ ॥

సీ॥ మలయసంభవహాతిమద గజేంద్రము నె
క్కి—జాబిల్లియను మేల్ముసాలమర్చి । తీవితోమధు
మావిటీపుగానము కూర్చె అభినవచంద్రికాప్రభలుదీ
ర్చెసకలసూనములుమనిశాసీలుయెత్తించిరాకాఘ్య
మగుబల్ఫిరంగియెత్తెతారలన్ రవ్వలుఁగారికారియు
నేకసౌరభ్యముసుమసుమసందిసువి । పొంచువిర

హాప్రపంచముల్ కొంచపరచు। వంచనము సేయభా
వించెపంచశరుడు। వ॥ ౭౭॥

సీ॥ కెంజాయరలపొంతకింజల్కములచెంత తే
టి గళంబులుమాటులొగ్గ। కేతకీగుహాలందు చూ
తవృక్షములందుజోడు చిలుకల వేగుజూడబంపి। చం
దనవనమధ్యకుండాటుపులయందు ఘన వాలపవను
ని కాపువెట్టి। యెలమిపూదోటలయిగురు జొంపం
బులకోవెలగములనుగుంపుగూర్చి। ఆర్చి పేర్చియు
బలములగూర్చికూర్చియేర్చి। మరుడుబల్ మొనల్
దీర్చినడచె। వ॥ ౭౮॥

సీ॥ యీనోము తెరమంచ మీహంసతల్పంబు
యీనిల్వుటద్దంబులెవరిపాలు। యీ కేళికాగృహం
బీ వన్నెగలమిద్దె యీముద్దుపానుపుయెవరిపాలు।
యీ కేళికాసౌధమీమల్లెపూదోట లీచిల్కపంజరం
బెవరిపాలు। యీపుష్పవనభూమి యీజవాహిరి
సొబగీరత్నసరుకులుయెవరిపాలు। యిట్టిసంస్థాన
మిస్థులమాయెనాకు। మేనుకృష్ణార్పణము జేతుమా
ననమున। వ॥ ౮౦॥

సీ॥డాసికొప్పిన్విరిబాసదూసి యిమ్మని వేసెమొ

గలిరేకుఘటస్రుబ్జుమొలనువేసె । సీవారుగ్రక్కెం
టిచాయలూరెడుచిగురుకైజారు డాయుతపవాడు
బూని । కరము కల్యాణకుండ మురిపెంపు బ
ల్లెంబు గిరిమల్లికెలబాకుఅరసిపట్టె। నెట్టనజాళువా
గోటుబుకేదారునీటుకొల్వాయు వలెవాటుచేసి ।
బోటిరియలమానసము లెల్లదూటులుగను। తేటివాటు
కుమదనుండుమాటుదీర్చె । వ ॥ ౬౧ ॥

సీ॥ పకపటాలముచిల్కలౌకనిటాయింపు గా
నభమొభంబులమిన్న నయునడచె । పదికుంభిశీల
చదలనిచేయనిమింటడిండుజుట్టుకుతుకిడీలునడచె।
హితముగామలయ మారుత పదాతులనేక గతుల
చేష్టాదరిక్లుగదలినడచె । అమృతాంశుడను శిపా
యాజ్ఞగైకొని గండుతుమ్మెదసోల్జరుతురుఫుగదలె।
మిన్ను భూతలముగాభూమిమిన్నుగాగ।మించిమా
నస చందనబిసరుహాములకు । వ ॥ ౬౨ ॥

సీ॥ వలరాజుచెంతకలంలరాజుతేత వెన్నెలబ
యలరికట్టికలయుబన్నె । చందనకోటిరస్యందనం
బులయందు పిల్లగాడ్పులుకణగొల్లుజేసె । అలవ
సంతుడనేటి బలసంతుడగుచకర్నె లక్షిబఫుసుకరాం

చికిలిజేసె । యేపుతో చెఱకువిల్ మోపుపెట్టి మయూ
ర తురగంబుపైబడిమరుడదల్చి । కుందనమ్ములబల్
ఫిరంగిగుభులుసేయ। బలుఃములకు ఫైరుఫైరని సెలవొ
సంగె ॥ వ ॥ ౬౩ ॥

సీ ॥ తమ్మితుపాకీలుతళతళత్తళయున మొగలి
రేకులయీటె మొనలుగలియ । అంబుజచక్ర బా
ణంబులాకసమంటుసుంపంపుబల్ ఫిరంగులుబడంగ
డంబుగాజాబిల్లి తంబురాల్వాయింప బాలవాయు
పులుసంబళములొసగ । లలితభృంగములు పిల్లన
గ్రోవులూదంగ వాషిఃకరణభేరివసుస్ర మోయ ।
కసరతుదీర్చి గోర్వంకలుపల్కారు । లసుమశరసమ
ర రసికులైకసిమసగిరి ॥ వ ॥ ౬౪ ॥

సీ॥ మేటిపూదోటవౌ తేటిబల్ కుంఫిణీఘాటురే
యుబగళ్ళుగస్తుదిరుగ।పాటీరవాటికాకోటరంబను
మేటికోటకొమ్మల గాడ్పుమాటుగాయ । నేకైన
చెంగల్వ యీటెఫౌజులతోటిమేటిజందురుడాత్మ
ఘాటిజూప । పాటవంబున యేరుపాటుసేయగపాం
చిత్తేటికో పెలవొక్క చోటనిల్వ । మాటికినిమరుమ
విరహిజనమానసములు । మాటుసేయంగటుమాటుమ

సాటుమునియె । వ ॥ ౬౫ ॥

సీ॥ శశితోడసఖ్యంబు సల్పెదనంటినాఁబోఁఘ చేనక్షత్రవీథిసుండె। చిలుకలతోఁబొత్తు సేయుపలం చితేక్షే చరవీథిని కేరుచుండె । మలయమారుతము తోమైత్రిసల్పుదునంటె కడుబెడంగుచుపట్టుబడక యుండె । హంసలతోసఖ్యముమరజేసెద నంటె యొంటెత్తుబుద్ధితోమింటికెగసె । ఘనులునీచులవే డిన కార్యమగునె । మహినినైజగుణంబులుమాన్ప వశమె । వ ॥ ౬౬ ॥

సీ॥ నానాసుగంధ ప్రసూనాటవులయందు వేఁసి గుప్పుమనుచుండె బంభరములు । మల్లికాంవనభూమి మధ్య వీథులయందు ఫారాఖిణాయించె మారుతుంపు । నాదరంబున కేతకీదళంబులయందు కోయిలగములెల్ల కూయుచుండె । రాకనిశాకరుండేక భావానేకచంద్రికయను యంపజడిని కురిసె । యుద్ధసన్నద్ధుడైమరుడిద్ధరిత్రి । గ్రిక్కిరిల్లసైన్యములతోడ గడలి వచ్చె॥ ౬౭.

సీ॥ శంకరాభరణ మిర్వంకలబాడరే పొంకమణగును వాతపోతములకు।భానునారాధించి ప్రణతులు సేయరే గొప్పమిణుగురులెల్ల సణగిపోను । కుముదములకుగంధ బలిప్రసంగము గాపింపరే సమ్మదమ్ములణంగు తుమ్మెదలకు । మహితతక్షకమంత్ర పఠనంబు సేయరే సంతోషముహరుని శాకరునకు ॥ పార్వతీప్రాణవల్లభు ప్రార్థనమున । [illegible] కుపశాంతి సల్పవచ్చు ॥ వ ॥ ౬౮ ॥

సీ॥ [illegible]

మరంబువేయ । అగులుబగుళ్ళ పొన్నగలబారుగదెచ్చి బలశితుమ్మెదలు
మేల్ఘోంజుగొలున । దోర్చ్యకోకిలల్ ధుమికినవుబతువేయ నెమలిబల్
మొనగాంప్లునింగిబర్వ । అలసుధాకరుడు ఆహారనము సేయ పంపువెన్నె
లమంచు నిండియుండ ॥ రమణి రాచిల్కతోపుష్ప గుఱ్ఱంబునెక్కి । కా
యజుడువచ్చె ధనుష్కరోయటంచు ॥ వ ॥ ౯౯ ॥

సీ॥ మంగళంబగునవ శృంగారశేఖర సాంగమాశ్మఘనుండ రాంగ
నీకు । మంగళంబులునే దాంతనారంగరంగ గంగాప్రవాహమూ తంగసీ
కు । మంగళంబునశ్చ తంగబింబప్రభా గాంగేయచేల శ్రీరంగనీకు ।
మంగళంబత్మాంఘ్రి రంగస్సరోజసత్సంగితానంతానంత రంగనీకు॥ యను
చుమంగళహారతులునుతించి । కరుణరాశించి హృదయంబు కరుగ
వ ॥ ౧౦౦ ॥

సీ॥ దండకుండలకో దండపాండిత్యప్రతాప మార్తాండనీకు । దం
డమఖండప్రచండ ఖండితశత్రుప్రమండలకాండ ప్రకాండనీకు । దండమ
కాండవే దోద్దండభాండప్రకరం చాండవనతమూ ఖండనీకు । దండమ
ఖండమార్తాండచండప్రభా మండలచండప్రచండనీకు ॥ అనుచుసాష్టాం
గదండము లనుదినంబు । జేయుచుండినకరుణ వేంచేయుటెపుడె ॥ వ ॥

సీ॥ పరమార్థపద్ధతి పరతత్త్వసంవేద యుతిమనో యోగీంద్రియ
ప్రమాది । నాదబిందుకళాది నోదలబ్ధివిప్ర సాదజీవేశ్వరా భేదవాది ।
ధన్యతావాప్త శుద్ధబ్రహ్మాప్తితత్త్వ విషయికజ్ఞాన ప్రవీణయోగి । పం
చాక్షరీగాన పత్యమంత్రప్రపాన నార్జితసాత్త్వికానందవేది । మహితోత్తో
లేటిలింగయామాత్యరచిత । సీసపద్యప్రసూనాళికేఘ్రిమొసగి ॥ వ ॥

సీ॥ వందనమిందిరా నందకందమనోజ్ఞ సుందరాకార గోవింద
నీకు । వందనంబానందసందోహసద్భక్త కందళితాత్మారవిందనీకు । వం
దనంబమల సత్కుందశారదనీర దేందుకీర్తిప్రభా నందనీకు । వందనం
బాత్మాంఘ్రి నందార మందార నందనాదసముకుందనీకు । యనుచువం
దనములుజేసి యభినుతించి । కలితపార్థివసంబంధ గతియుదెల్పి । వనిత
తోలేటి పట్టణావాస్యుడైన । కేశవస్వామిదేవ రాకేందువదన ॥ ౧౦౩

గీ॥ వార్తికత్వనాన వాచాలకముగల్గి । తప్పుగల్గెనేని తగినయొ
ప్పు ॥ నలయుసత్కవులు పరించిదిద్దుడీ । సుకవులకుసవాడు నుడుచి
రముగ ॥

ప్రచురపత్రిక.

[illegible]

గోదావరిజిల్లా కాకినాడనగరం [illegible] 1862వ [illegible] [illegible] 3 [illegible] ఆనేకనక [illegible] [illegible] కొన్ని కొన్ని [illegible] అన్యక [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

